

PENSAR AMB LA PINTURA

Projecte Filosofia 3/18

PROPOSTES PER TREBALLAR AMB ELS QUADRES:

COM PRESENTAR ELS QUADRES

Recomanem que els quadres siguin introduïts amb un xic de misteri i de sorpresa, procurant algun moment d'intriga i despertant la curiositat.

Per això, suggerim distintes formes de presentació:

❖ **A través de mitjans diferents:**

- Transparències.
- Paper.
- Projecció.
- Amb un cavallet (cobert, descobert o mig cobert, amb un vel, per endevinar)
- Dins un marc de quadre.
- A partir de cançons.
- Com una sorpresa que arriba de fora, com un regal, a partir d'una carta, d'un email, etc.

Altres aspectes a tenir en compte en la presentació:

- Tamany postal si ho tractem individualment.
- Plastificat D4 per dues persones.
- Plastificat D3 per grups més grans.
- Tamany pòster per al grup.
- Amb blanc i negre primer, després amb color.

❖ **A través de distintes estratègies:**

- La figura sense fons.
- El fons sense figura.
- Puzzle per construir.
- Joc de retalls.
- Elements solts per col·locar.
- Blanc i negre com un pòster.
- Amb distintes fons.
- A partir d'un objecte.

- Amagat a la classe i buscar com un joc de pistes.
- Fent un dibuix (amb ratlles i rodones).
- A partir d'un joc d'endevinar.

LA CONTEMPLACIÓ DELS QUADRES:

1. Afavorir l'observació i enriquir les pròpies experiències a partir de preguntes com ara:

Observació

- Què veig?
- Què em suggereix?
- Per què aquesta sensació?
- Quins són els colors que dominen en el quadre?
- Com està pintat el quadre, amb aquarel·la, oli, llapis, cera, etc.?
- Quin tipus de gest feia el pintor quan pintava el quadre amb el pinzell?
- Com i on són les línees mestres o compositives?
- Com està organitzada la imatge?
- Com està tractada la llum?
- Què hi ha en primer pla?
- Com és el fons?
- Quina és la relació fons/forma?
- Quina època de l'any representa?
- Quina deu ser l'edat i condició dels personatges o objectes?

Tema:

1. Preguntes:

- Què em diu sobre (gats, rostres, paisatges...)?
- Què m'aporta que no sabia o que no m'hi havia fixat?
- He vist altres imatges semblant a aquesta?
- Jo, com ho dibuixaria o plasmaria ?
- A més del dibuix diria que és un quadre que expressa: tristesa, alegria, llibertat, submissió, moviment i dinamisme, equilibri, justícia...?
- Quina relació té aquest quadre amb el llibre que llegim, amb el fragment, amb el personatge...?

2. Elaborar criteris propis i argumentats, possibilitat de reelaborar les pròpies creences i opinions.

- Quines raons tens per dir...?
- A partir de quin criteri dius que...?
- Què li sobra o què li falta...?
- Estic d'acord amb...
- No ho veig (ho sento) com...
- A mi què em diu, que m'aporta?
- M'agradaria més sí....
- És un quadre alegre, vital, trist, apagat? Busca un adjectiu que el defineixi.

3. Potenciar la capacitat d'orientar-se, de crear un gust personal.

- Què em fa sentir?
- Què em provoca?
- Quins mèrits li trobo?
- Primer m'ha semblat que..., després de parlar-ne penso que...
- M'agradaria veure'l sovint (el tindria a casa).

4. Potenciar el pluralisme després d'analitzar els judicis segons la seva documentació, justificació i raonabilitat.

- Pot ser que algú ho vegi completament diferent?
- Creus que pot ser que a algú no li agradi gens...?
- Creus que pot ser que a algú li agradi més que a tu...?
- En una altra època s'hauria representat diferent? Com?
- Des d'una altra cultura es representaria d'una altra manera?
- Si fossis un noi o noia o un adult també ho interpretaries així?

Més enllà del quadre

- Podries explicar una història que comences amb aquest quadre?
- Podries explicar una història que acabés amb aquest quadre?
- Si et demanaven de trobar una música que encaixes amb aquest quadre, quina peça o tipus de música li posaries?
- T'agradaria ser dins el quadre?
- T'aventures a posar un títol al quadre?

Altres aspectes que poden tractar-se:

- Relació títol-obra
- Realisme-abstracció
- Comparacions amb altres obres del mateix autor, de l'època, etc.

Algunes coses que podem fer:

- Busquem un altre fons?
- Busquem una altra figura pel fons?
- Podem il·lustrar algunes de les històries que ens hem inventat?
- Podríem dibuixar un (cavall, personatge, fruita, etc.) a la manera de...?
- Podem pintar amb altres colors a partir d'una fotocòpia en blanc i negre.
- Entre tots representem la imatge, reproduint cadascú un element del quadre.
- Etc.

Elements que solen tractar-se:

- Relació títol-obra
- Realisme-abstracció
- Comparacions amb altres obres

LLISTAT DE QUADRES PROPOSATS PER CADA PROGRAMA:

Programa JUGUEM A PENSAR

KANDINSKI, 1866-1944.

Parella cavall, 1906-07.

Murnau. Vista amb tren castell, 1909.

Moscú, 1916.

Composició VIII, 1923.

PICASSO, 1881-1973.

Pobres vora el mar, 1903.

Dones corrent a la platja, 1922.

Nena amb vaixell, 1938.

Pesca nocturna a Antibes, 1939.

MIRÓ, 1893-1983.

Autoretrat, 1917.

La taula (Natura morta amb conill), 1920.

La terra llaurada, 1923-24.

Les escales com a roda de foc travessen el blau, 1953.

Programa PENSAR AMB ELS SENTITS (PÈBILI)

LECTURA 1

Capitell Monestir de Cañas. s. XIII, La Rioja.

J-B Greuze (1725- 1805), **Petit peresós.**

C. Power, (1872-1951), **El metro.**

W.Strang, (1859-1921), **Vacances.**

P. Picasso, (1881 -1973), **La carta.**

Rembrand, (1606-1669), **Verge bressolant l'infant.**

J.J. Shanon, (1862-1923), **Contes de la jungla.**

F.Lèger, (1882-1955), **La lectura.**

LECTURA 2

D. Maurice (1870-1943), **Les musses.**

J-B. Greuze, (1725-1805), **Noi amb llibre de text.**

T. de Lemprica, (1900-1980), **Retrat.**

L. Alma-Tadema, (1826-1912), **94º a l'ombra.**

V. Foppa, (1427 -1515), **El jove Ciceró llegint.**

J. de Ribera, (1591-1652), **Anaxàgores.**

J. Lawrence, (c.1917), **La biblioteca.**

P-A Renoir, (1841-1917), **Les nenes de Caillebotte.**

LECTURA 3

M.A. Buonarotti. (1475-1564), **La verge de Manchester.**

Manuscrit, (1835), **Boeci ensenyant els estudiants.**

A-L Girodet, (1767-1824), **El jove Romainville.**

Spitzberg, (1808-1885), **Lectura del breviari al vespre.**

Fantin Latour, (1836-1904), **La lectora.**

Y. Shintaro, (1881-1966), **Dona llegint.**
H. Matisse, (1869-1954), **Lectora sobre fons negre.**
N Hatterman, (1899-1984), **Descansant.**

ELS SENTITS

K. Hokusay, (1760-1849), **Dóna mirant-se al mirall.**
M. Cassat, (1844-1926), **A la llotja.**
Rembrand, (1606-1669), **Artista a l'estudi.**
P-A. Renoir, (1841-1919), **La lectura.**
L. Everett Millais, (1829 -1896), **El jovent de Raleigh.**
R. Lichenstein, 1923-1997), **El so de la música.**
R. Dufy, (1877 - 1953), **El quintet.**
E. Degas, (1834-1917), **Cantant amb guants.**
E. Chillida, (1924 - 2002), **Sense títol.**
J. Steen, (1626-1679), **La dona malalta.**
P. Picasso, (1881 -1973), **Família al costat del mar.**
N. Lancret, (1690-1743), **Les pessigolles.**
P. de Limbourg, (1399-1416), **Les riques hores del Duc de Berry, mes de gener.**
Murillo, (1618-1682), **Els menjadors de pastissos.**
E. Burra, (1905-1976), **A l'snack bar.**
M. Cassat, (1844-1926), **El te.**
J.W. Watherhouse, (1849-1917), **L'olor de la rosa.**
J. Brueghel. (1525 -1569), **Detall de l'Olfacte.**
J. Miense Molenaer, (1654-1690?), **Els cinc sentits: L'olfacte.**
V. Chevillard, (1841-1904), **Preparant el dinar.**

CD IMATGES PERSENSAR

1.1. ELS CINC SENTITS:

Jan Brueghel

Al·legoria de l'oïda (detall), 1618.
Al·legoria de l'olfacte (detall),1617.
Al·legoria de la vista (detall), 1617-1618.
Al·legoria del tacte (detall), 1617.
Al·legoria del gust (detall), 1618.

Jan Miense Molenaer

De la sèrie "Els cinc sentits" :

El tacte, S. XVII.
La vista, S. XVII.
L'oïda, S. XVII.
L'olfacte, S. XVII.
El gust, S.XVII.

1.2. ELS CINC SENTITS

David Teniers, el jove

De la sèrie "Els cinc sentits":

La vista, S.XVII.

L'olfacte, S. XVII.

L'oïda, S. XVII.

El tacte, S. XVII.

El gust, S. XVII.

Gonzales Coques

De la sèrie "Els cinc sentits":

La vista, S.XVII.

L'oïda, S. XVII.

L'olfacte, S. XVII.

El gust, S. XVII.

El tacte, S. XVII.

Barent Fabritius

De la sèrie "Els cinc sentits":

Jove amb gat davant d'un mirall (Al·legoria de la vista), 1666.

Home que afina un violí (Al·legoria de l'oïda), 1666.

Autoretrat fumant davant cavallet (Al·legoria de l'olfacte), 1666.

Autoretrat menjant raïms (Al·legoria del gust), 1666.

Sexador (Al·legoria del tacte), 1666.

1.3. ELS CINC SENTITS (clàssic varis)

Miniatura timurit, 1340.

Jan Van Eyck, **El matrimoni Arnolfini**, 1434.

Albert Durer, **Estudi de mans pregant**, 1508.

Annibale Carracci, **El qui menja mongetes**, c.1583.

Annibale Carracci, **El qui beu**, 1582-1583.

Michelangelo Caravaggio, **Noi mossegat per un llangardaix**, 1595-1596.

José de Rivera, **Estudis de nas i boca**, 1622.

Theodore Rombouts, **Els cinc sentits**, 1632.

Georges de la Tour, **La dama de la puça**, c. 1638.

Hermann van Aldewereld, **Els cinc sentits**, (detall), 1651.

Gérard de Lairesse, **Al·legoria dels cinc sentits**, 1668.

Jan van Bijlert, **Els cinc sentits**, (detall), S. XVII.

Hyacinthe Rigau i Ros, **Estudis de mans tocant la gaita**, 1735.

Ishikawa Toyonobu, **Festí a la casa pública**, 1751-1764.

Giacomo Francesco Ciper. **Al·legoria dels cinc sentits**, S. XVIII.

1.4. ELS CINC SENTITS (Art Modern)

Edgar Degas, **Marxants de cotó**, 1873.
Odilon Redon, **Ull- Globus**, 1878.
Henry Moore, **Ma d'artista**, 1879.
James Sant, **El duet**, c. 1890.
Vincent Van Gogh, **Bebedors**, 1890.
Gauguin, **El menjar**, 1891.
Ramon Casas, **La Madeleine**, 1892.
Max Ernst, **La primera paraula clara**. 1923.
Juan Soriano, **Ulls**, 1938.
Manuel Millares, **El petó**, 1953 – 1954.
Jose Tilson, **Veü**, 1963.
Tom Wesselmann, **Boca**, 1967.
Joe Tilson, **Transparències Els 5 sentits**, 1968.
Bengt Lindström, **Home roig**, 1968.
Roy Lichtenstein, **Lupa**, 1968.
Joe Tilson, **Quatre elements**, 1972.
Claes Oldenburg, **Paisatge amb nassos**, 1975.
Matias Quetglas, **Mà**, 1990.
Claudio Bravo, **Mans**, 1991.
Eduardo Arroyo, **Dits**, 1991.
Luc Tuymans, **Nas**, 1993.
René Magritte, **El segle de les llums**.
Carlos Muro Aguado, **Composició 48**.
Albert Porta, **Ull**.
Anònim, **Mirada**.

2. MIRALLS

James Abbot McNeill Whistler, **Simfonia en blanc nº 2**, 1864.
Edward Burne Jones, **El mirall de Venus**, 1870-76.
Edgar Degas, **Madame Jeantaud davant del mirall**, 1875.
Berthe Morisot, **El mirall de vestir**, 1876.
Berthe Morisot, **Dona jove maquillant-se**, 1877.
Ernest-Ludwig Kirchner, **Dona al mirall**, 1912.
Pierre Bonnard, **Tocador i mirall**, 1913.
Joan Miró, **Nu amb mirall**, 1919.
Pablo Picasso, **Noia jove davant d'un mirall**, 1932.
Balthus, **Figura davant de la llar**, 1955.
Pablo Picasso, **Dona al mirall**, 1959.
Salvador Dalí, **Pintant a Gala d'esquenes**, 1972-73.
Ignacio Iturria, **Mirall**, 1998.

3. BODEGONS

Floris Claesz van Dijck

Taula parada, 1622.
Bodegó, 1613.

4 i 7. PINTURES I IL·LUSTRACIONS DE LLIBRES I LECTURES

4.1. VINCENT VAN GOGH, LLIBRES

Natura morta amb biblia, 1885.

Natura morta amb tres llibres, 1887.

Natura morta amb escaiola, una rosa i llibres, 1887.

Bodegó amb novel·les franceses, 1888.

4.2. REMBRANDT, LECTURES

Festa de música, 1626.

Estudiós llegint, 1631.

La profetessa Anna (La mare de Rembrandt), 1631.

Retrat de Johanes Wtembogaert, 1633.

Sant Pau, empresonat, 1635.

Corneli Claesz i la seva dona, 1641.

Titus llegint, 1655.

Sant Mateu i l'àngel, 1661.

Retrat de Titus, 1665.

4.3. PIERRE AUGUSTE RENOIR, LECTURES

Madame Monet estirada al sofà, 1874.

Dona llegint, 1875.

Les nenes Wagemont a la tarda, 1884.

Noia llegint, 1890.

Nenes llegint en el jardí, 1890.

El llibre de dibuixos, 1895.

4.4. PICASSO, LECTURES

Dona asseguda llegint.

Pierrot, 1918.

La lectora, 1920.

Dona llegint, 1920.

La lectura de la carta, 1921.

Dona amb llibre, 1932.

La lectura, 1932.

La musa, 1935.

Dona llegint, 1935.

Retrat de dona, 1936.

Gran banyista amb llibre, 1937.

La lectura, 1944.

Pau, 1952.

4.5 LLIBRES I LECTURA

Dou, **La mare de Rembrandt (o dona llegint)**, 1630.

Charles Giraud, **Charles Giraud llegint la carta del seu amic a l'ombra d'un cocoter**, 1846.

Edouard Manet, **Lectura**, 1868.

Berthe Morisot, **Llegint: la mare i la germana de la artista**, 1869-1870.

Jean-Baptiste Corot, **Lectura interrompuda**, 1870.

Edouard Manet, **Dona llegint en un café**, 1879.

Edouard Manet, **Dona jove al llindar del jardí a Bellevue**, 1880.

Berthe Morisot, **Noieta llegint**, 1888.
Henri Matisse, **Dona llegint**, 1894.
Sorolla, **En el jardí**, 1896.
Frantisek Kupka, **Gamma de grocs**, 1907.
Jean Cocteau, **Il·lustracions per Le Grand Ecard**, 1922.
Salvador Dalí, **Escena familiar sota la làmpara**, 1989.
Mateo Vilagrassa, **Lector**, 1992.
Balthus, **Katia llegint**.
Allan R. Banks, **L'hora del conte**.
Allan R. Banks, **Lectures d'estiu**

7. IL·LUSTRACIONS SOBRE LLIBRES I LECTURA

Sel·lecció d'il·lustracions de QUINT BUCHHOLZ i SOIZICK MEINSTER

5. ESPELMES

5.1. ESPELMES: George La Tour

Magdalena penitent, 1635.
Magdalena penedida, 1638-43.
El somni de Sant Josep, 1640.
Sant Josep Fuster, 1645.
L'adoració dels pastors, s. XVII.
L'educació de la verge.

5.2. ESPELMES VARIAT

El Greco, **Xicot encenent una candela**, 1570-76.
Gottfried von Wedig, **Bodegó amb espelma**, 1630.
Gerrit Dou, **Jove a la finestra amb candela**, 1658.
Adolf von Mezel, **La germana de l'artista amb candela**, 1847.
Van Gogh, **La cadira de Paul Gaugin**, 1888.
Emile Nolde, **Ballarines amb espelmes**, 1919.
MAX BECKMAN, **Bodegó amb espelmes que han caigut**, 1929.
MAX BECKMAN, **Bodegó amb espelmes i mirall**, 1930.
Marc Chagall, **La impugnació**, 1943.
Remedios Varo, **Insomni I**, 1947.
Remedios Varo, **Visita inesperada**, 1958.
Stone Roberts, **Espelma, candy, fruites i caps de pastilles**, 1999.
Gerard Jan Palthe, **Jove dibuixant** (?)

6. PAISATGES DE TARDOR

Charles le Roux, **Cirerers a la tardor**, 1855.
Carl Larsson, **Octubre**, 1882.
Vincent van Gogh, **Camp amb llaurador**, 1889.
Paul Klee, **Missatge de tardor**, 1922.
Rafael Botí, **Camps**, 1955.
Charles Burchfield, **Sol de novembre emergent**, 1956-1959.
Godofredo Ortega Muñoz, **Terras**, 1967.
Clara Gangutia, **Tardoral**, 1998.
Raoul Dufy, **Camp de blat**.

8. CUINES

Antonio Cortés Aguilar, **Cuina**.

Anònim, **Camperola saxona a la cuina**, 1756.

Martin Drölling, **Interior de cuina**, 1815.

A. Kirchner, **Cuina alpina**, 1918.

Maria Antonia Dans Boato, **La cuina**, 1960.

Jonathan Leaman, **La cuina de Jan Steen**, 1995/96.

Julián Luis Medina, **Cuina**, 2001.

9. GATS

Franz Marc

Gats, 1909-1910.

Dos gats, 1913.

Tres gats, 1913.

10. FIGURES AMBIGÜES

10.1. Dalí

Desaparició del bust de Voltaire, 1940.

Mercat d'esclaus amb el bust de Voltaire, 1940.

Torero al·lucinogen, 1968-70.

Aparició de la cara de l'Afrodita de Cnidos, 1981.

Estudis per Voltaire.

Aparició d'Afrodita.

10.2. Il·lusions òptiques

Categories d'il·lusions:

- Figures ambigües
- Trompe l'oeil
- Art anamòrfic
- Distorsions
- Figures impossibles

JOS DE MEY i SANDRO DEL PRETE

Escales a Belvedere, 1988.

Mà o ballarina.

Partida d'escacs imposible, 1997.

Columnes.

Entre la il·lusió i la realitat, 1995.

Selecció d'IL·LUSIONS ÒPTIQUES CLÀSSIQUES

11. ALLS I CEBES

Singer Sargent, **Venedora de cebes veneciana**, 1880-82.

Vincent Van Gogh, **Natura morta amb arengades i all**, 1887.

Vincent Van Gogh, **Natura morta amb cebes, dibuix, pipa i lacre**, 1888.

Cezanne, **Bodegó amb cebes**, 1895-1900.

Vincent Van Gogh, **Natura morta amb col lombarda i cebes**, 1897.
Claudio Bravo, **Cebes**, 1980.
Loran Speak, **Albergínies i alls**.
Victor Santos, **Albergínia, pebrot i alls**.

12. FLORS: FANTIN-LATOURE

Narcisos i tulipes, 1862.
Flors i fruites, 1865.
Flors i fruites sobre la taula, 1865.
El compromís, 1869.
Bodegó amb flors, 1881.

13. MÚSICA

Pierre Auguste Renoir, **La guitarrista**, 1897.
Max Pechstein, **Tocant la flauta al camp**, 1908.
Marc Chagall, **Violinista**, 1911-1914.
Henri Matisse, **La lliçó de música**, 1917.
François Kupka, **Música**, 1934.
Ben Shahn, **Autorretrat de jove**, 1943.
Ben Shahn, **Orquestra de quatre instruments**, 1944.
Eduardo Úrculo, **Músicos**, 1960.
Marc Chagall, **Music**, 1962-63.

14. EL BALL

Jan Brueghel el jove, **El ball de noces**.
Francisco de Goya, **El ball a la vora del Manzanares**.
Henri Matisse, **La dansa**, 1909-1910.
Emil Hansen, **Ball al voltant del be d'or**, 1910.
Henri Matisse, **La Dansa**, 1912.
Gino Severini, **Jeroglific del ball**, 1912.
Kline, **Hot Jazz**, 1940.
Eduardo Vicente, **El ball**, 1950 – 1955.
Francisco Suñer, **Ball**, 1962.
Juan Barjola, **Dansa**, 1984.
Paula Rego, **El ball**, 1988.
Philip West, **El ball**, 1992.
Francisco Javier Lozano Vilardell, **Ball**, 2001.

Programa FILOSOFIA DE LA NATURALESA (KIO I GUS)

GATS 1

G. Abercrombie, (1908-1977), **Gat blanc**.
F. Bartolozzi, (1728-1815), **Nena i gat**.
Hsü Pei-Hung, (1895-1953), **Gat i Papallona groga**.
Escola flamenca, 1500. **Detall de la història de Josep**.
Mischief, Litografia s.XIX, **Dos gats blancs**.
J. Cocteau. (1889-1963), **El gat**.
Matsumusa Goshun, (1752-1811), **Gat assegut**.
G. White, (1797-1873), **Kitty**.

GATS 2

Currier & Ives, (1857-1907), **El reton de Pussy.**

A. Caracci, (1557-1607), **Dos nens i un gat.**

K. Appel, (1932-), **Tigre.**

Gat egipci del període ptolemaic.

A. Hirosighe, (1797-1858), **Gat mirant camps.**

A. Toko, (1841-1905), **Gat i aranya.**

D. Nelson, **Periòdic**, 1983.

T-A Steinlen, (1859-1923), **Hivern: gat amb coixí.**

CAVALLS

P. Potter, (1625-1654), **El cavall dret.**

F. Marc, (1880-1916), **Cavall blau.**

E Landseer, (1802 -1873), **Ferrant.**

D. Rivera, (1886 -1957), **El líder agrari, Zapata.**

H. Toulouse-Lautrec, (1864-1901), **El joquei.**

A. Warhol, (1928-1987), **Cavall zebra.**

Pintura xinesa, c. 1757

Temple de Kofukuji, **Fusta policromada**, 1635.

Programa FILOSOFIA DEL LENGUATGE (PIMI)

PIMI - Pintura

F. von Amerling, (1803-1887), **Noia.**

J. Miró, (1893-1983), **Retrat d'una vaileta.**

P-A. Renoir,(1841-1920), **La gitaneta.**

G. Mütter, (1892-1962), **La meditació II.**

D. Velazquez, (1599-1660), **Retrat d'una noia.**

P-A. Renoir, 1841 - 1920), **Nena amb rutila.**

K. van Dongen, (1877-1968), **Retrat de Dolly.**

P. Picasso, (1877-1968), **Cap de dona.**

P. Klee, (1879-1940), **ECA III.**

R. Gotusso, **Noia menjant gelat.**

PIMI - Fotografia

1· KABUL, Afganistan

2· GHAZNI, Afganistan

3· TIMBUKTU, Mali

4· HERAT, Afganistan

5· NIAMEY, Níger

6· SIKKIM, Índia

7· JAVA, Indonèsia

8· PRISTINA, Iugoslàvia

Programa ÈTICA I CONVIVÈNCIA (ELISA)

SALONS

- Jaume Queralt, **Estudi**, 1987.
- Nicolás de Staël, **L'estudi verd**, 1954.
- Pierre Bonnard, **El bol de llet**, c. 1919.
- Henri Matisse, **La lectora poc atenta**, 1919.
- Gabrielle Münter, **Esmorzar d'ocells**, 1934.
- Claude Monet, **Racó d'estudi**, 1861.
- W. Kandinsky, **Interior**, 1909.

FINESTRES

- Eduardo Vicente, **La finestra**, 1950.
- Marcel Duchamp, **Finestra fresca**, 1920.
- Wifredo Lam, **La finestra**, 1936.
- Henri Matisse, **Finestres obertes**, 1905.
- Salvador Dalí, **Noia recolzada a la finestra**, 1925.
- Pierre Bonnard, **La finestra**, 1925.

GUERRA

- Henri Rousseau, **Guerra**, 1894.
- Pablo Ruiz Picasso, **La guerra**, 1952.
- Ismael González de la Serna, **La guerra**, 1949.
- Pieter Brueghel, el vell, **El triomf de la mort**, 1562.
- Arnold Böcklin, **La guerra**, 1896.
- Jackson Pollock, **La guerra**, 1947.

PRIMAVERES

- Pintor anònim de l'escola Unkoku, **Primavera**, 1630-1660.
- Sandro Boticelli, **La primavera**, 1480.
- Charles Allston Collins, **Maig a Regent Park**, 1851.
- Edvard Munch, **Primavera**, 1889.
- Erich Heckel, **Primavera**, c. 1911.
- Paul Cornoyer, **Primavera al Central Park**, c. 1920.
- Henry Tonks, **Dies de primavera**, 1928.
- Duncan Grant, **Un camí de jardí a la primavera**, 1944.
- Eusebi Sempere, **Primavera**, 1981.
- Cy Twombly, **Quatre estacions: Primavera**, 1993-94.

TARDORS

- Giuseppe Arcimboldo, **La Tardor**, 1573.
- Charles le Roux, **Cirerers a la tardor**, 1855.
- Emil Hansen, **Mar a la tardor VII**, 1910.
- Egon Schiele, **Sol de tardor**, 1912.
- Dame Ethel Walker, **Marina, matí de tardor**, 1935.
- David Leverett, **Tardor**, 1971.
- Gerd Winner, **Tardor a Nova York**, 1980.
- Cy Twombly, **Quatre estacions: Tardor**, 1993-94.

Al GrupIREF tenim a la vostra disposició els CDs amb les obres d'art esmentades de Tot Pensant, Persensar, Kio i Gus, Pimi i Elisa. Si les voleu usar les heu d'encomanar a través d'un e-mail a grupiref@grupiref.org